

2023/2048(INI)

20.07.2023

JELENTÉSTERVEZET

a területfejlesztés (CPR, III. cím, II. fejezet) végrehajtásáról és a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó európai területfejlesztési menetrendben történő alkalmazásáról
(2023/2048(INI))

Regionális Fejlesztési Bizottság

Előadó: Marcos Ros Sempere

TARTALOM

	Oldal
INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK.....	3
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	8

INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK

Kihívást jelentő globális környezet – a kohézió fontosabb, mint valaha

Számos válság, például a Covid19-világjárvány, az Ukrajnában dúló, példátlan menekültválságot és súlyos energiaválságot előidéző háború, valamint a súlyosbodó éghajlati vészhelyzet rávilágított, hogy a területek egyre inkább egymásra vannak utalva. A jelenlegi, kihívásokkal teli globális környezetben az Uniónak mindenhol és mindenki számára pozitív jövőbeli kilátásokat kell biztosítania. A gazdasági, társadalmi és területi kohézió ezért egyre nagyobb jelentőséggel bír annak biztosítása szempontjából, hogy Európa egységes maradjon.

Ebben az összefüggésben minden eddiginél nagyobb szükség van arra, hogy az uniós intézmények a nemzeti, regionális és önkormányzati hatóságokkal szorosan együttműködjenek annak érdekében, hogy a részvételi és innovatív integrált területfejlesztés révén biztosítsák a rezilienciát, a fenntarthatóságot és az inkluzivitást.

Az integrált területfejlesztés kulcsszerepe

Az integrált területfejlesztés minden régióban kulcsfontosságú a reziliencia megerősítése és a jólét előmozdítása szempontjából. Segít összehangolni a regionális és helyi fejlesztéseket, és az inkluzív részvételen keresztül táplálja a helyi demokráciát. Az integrált területfejlesztés minden uniós terület számára jelentőséggel bír, és új fejlődési lehetőségeket nyithat az intelligensebb, tudásalapú, zöldebb gazdaság felé, minőségi munkahelyeket teremtve és biztosítva a társadalmi haladást a városi térségeken kívül is. A területfejlesztési vagy helyi fejlesztési stratégiák a városokon, a funkcionális városi területeken és a nagyvárosi területeken kívüli területfejlesztéssel foglalkoznak, a helyi hatóságokat helyezve a kormányzás középpontjába.

A közös rendelkezésekről szóló rendelet eszközei: integrált területi beruházás és közösségvezérelt helyi fejlesztés

Az uniós kohéziós politika által támogatott integrált területi és helyi fejlesztési stratégiák fontos eszközt jelentenek e folyamat fenntartása szempontjából. Különösen az integrált területi beruházások és a közösségvezérelt helyi fejlesztések alkotják azokat a fő mechanizmusokat, amelyeket a regionális és helyi hatóságok aktív bevonásával a kohéziós politika finanszírozásának integrált és helyi alapú végrehajtására használnak. Az egyes programozási időszakokra vonatkozó, közös rendelkezésekről szóló rendelet szabályozza az integrált területi beruházást és a közösségvezérelt helyi fejlesztést mint a kohéziós politika területileg integrált módon történő – a hatékonyságának növelését célzó – megvalósításának eszközeit.

Konkrétan a 2021–2027-es programozási időszakra vonatkozó, közös rendelkezésekről szóló rendelet a III. cím II. fejezetét szentelte a területfejlesztésnek, tekintve, hogy alapvető jelentőséggel bír a kohéziós politika felépítésében. A közös rendelkezésekről szóló rendelet 28–34. cikke előírja, hogy minden terület fenntartható és integrált fejlődésének előmozdítása területi eszközök, mégpedig az integrált területi beruházás, a közösségvezérelt helyi fejlesztés vagy „bármely más, nemzeti stratégia keretében kialakított integrált területi eszköz” révén valósul meg.

Az integrált területi beruházás és a közösségvezérelt helyi fejlesztés a kohéziós politika öt átfogó szakpolitikai célkitűzése egyikének, nevezetesen az „egy polgárokhoz közelebb álló Európa megteremtése minden térségtípus fenntartható és integrált fejlődésének előmozdítása révén” elnevezésű 5. szakpolitikai célkitűzés kezelését célzó legfőbb eszköz. Ezeket az eszközöket először 2014-ben vezették be, és a 2021–2027-es időszakra vonatkozó jogszabályban még jobban megerősítették őket, hangsúlyozva az integrált területi stratégiák kohéziós célok elérésében betöltött kulcsfontosságú szerepét.

Az integrált területi beruházás és a közösségvezérelt helyi fejlesztés célja, hogy a helyi és regionális hatóságok bevonásával, a különböző érdekelt felek közötti párbeszéd elősegítésével, a köz- és magánszféra közötti együttműködés fokozásával, valamint a felső és alsó kormányzati szintek közötti együttműködés és információátadás előmozdításával elősegítse az alulról építkező területfejlesztési megközelítést.

A 2021–2027-es időszakra vonatkozó ERFA-rendelet további részleteket tartalmaz az integrált megközelítésről (7–9. cikk), valamint az elkülönítésről. Mégpedig nemzeti szinten az ERFA-finanszírozás 8%-át – szemben az előző programozási időszak 5%-ával – a fenntartható városfejlesztésre kell elkülöníteni integrált területi beruházás, közösségvezérelt helyi fejlesztés vagy bármely más integrált területi eszköz formájában.

Az integrált területi beruházás és a közösségvezérelt helyi fejlesztés végrehajtásának rövid áttekintése

Ez a jelentés levonja a tanulságokat a 2014–2020-as időszak során szerzett tapasztalatokból, de a hasznos következtetések levonása érdekében megvizsgálja a jelenlegi, 2021–2027-es időszakra vonatkozó előrejelzéseket is. A jelentés célja különösen, hogy a mennyiségi adatok helyett a minőségi adatokra összpontosítva számba vegye, hogy miként hajtották végre az integrált területi beruházást és a közösségvezérelt helyi fejlesztést a 2014–2020-as időszakban, valamint milyen fejleményeket figyelhetünk meg már most a 2021–2027-es időszak tekintetében. A területi eszközök sikerét semmiképp sem szabad pusztán adatokban és számokban kifejezve értékelni. Vannak más, nehezebben mérhető tényezők is, amelyeket bonyolultabb értékelni. Ide tartoznak például a célterületen belüli kohézió, a lakosok jólléte, a társadalmi és emberi tőke megerősödése, az együttműködési kultúra szakpolitikai döntéshozatalon belül megjelenő új formái vagy az együttműködő kormányzási modellek, amelyeket csak hosszú távon lehet megfigyelni.

Érdemes megjegyezni, hogy a 2014–2020-as időszakban a terület- és városfejlesztési stratégiák kapcsán tervezett finanszírozás mintegy 30 milliárd EUR-t tett ki, ami az adott időszakra vonatkozó teljes kohéziós politikai finanszírozás közel 10%-ának felelt meg. Az integrált területi beruházási eszközöket gyakran használták városi környezetben az integrált és fenntartható városfejlesztési stratégiákhoz. Ennek megfelelően az integrált területi beruházás az egyik olyan eszköz, amelyet előnyben részesítenek azon kötelezettség végrehajtásához, hogy a nemzeti ERFA-allokáció legalább 8%-át a fenntartható városfejlesztésre különítsék el. A 2014–2020-as időszakban azonban számos ország döntött úgy, hogy nem integrált területi beruházást, hanem az operatív programon belül egy külön városi prioritási tengelyt használ a városi célú elkülönítéshez.

Ha alaposan megvizsgáljuk a helyszíni végrehajtást, az egyes területeken valóban számos

különböző megközelítést figyelhetünk meg. A tagállamok és a régiók rendkívül eltérő mértékben éltek a területi eszközök használatával kapcsolatos lehetőségekkel.

Érdemes megjegyezni, hogy a műveletek végrehajtása a 2014–2020-as időszak elején jelentős késedelmet szenvedett. Az említett programozási időszak vége felé azonban jelentősen javult ezen eszközök végrehajtási aránya.

Ami a közösségvezérelt helyi fejlesztési eszközöket illeti, az előző időszakból származó bizonyítékok azt mutatják, hogy azok a kisebb vidéki területekre irányulnak, és azokat a városi területeken viszonylag csekély mértékben veszi igénybe. Az előző, 2014–2020-as időszak nehézségei közé tartozott különösen a tudatosság és kapacitás helyi szintű hiánya, egyúttal pedig a súlyos bürokratikus terhek észlelése és a források lassú felhasználása.

A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend szerepe

Arra kéri a tagállamokat, hogy biztosítsák az alapok közötti koherenciát és koordinációt, ugyanakkor kerüljék az új gazdasági, társadalmi és területi egyenlőtlenségek kialakulását. A helyi alapú megközelítéseket és az integrált területfejlesztést kiemelt prioritásként kell támogatni. Ezt az ambiciózus célt nem lehet elérni a területfejlesztés integrált megközelítése nélkül, ahogy azt a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend is kiemeli.

A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend keretében meghatározott két átfogó célkitűzés – igazságos Európa és zöld Európa – hat prioritást tartalmaz az Európa egész területének és valamennyi helyének fejlesztésére. A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend továbbá összehangolja az uniós területfejlesztési célkitűzéseket az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjével és az európai zöld megállapodással, hangsúlyozza a stratégiai területrendezés fontosságát, és ehhez iránymutatást is nyújt, ugyanakkor minden kormányzati szinten erősíti az ágazati politikák területi dimenzióját.

Az uniós városfejlesztési menetrenddel közös elveket – ideértve a helyi megközelítést, a szakpolitikai koordinációt és a hatékony többszintű kereteket – valló, 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend azon a felismerésen alapul, hogy Európa jelentős gazdasági, társadalmi és környezeti kihívásokkal néz szembe. Emellett mindenhol és mindenki számára kiváló lehetőségeket kínál az életkörülmények javítására. Ez azt jelenti, hogy Európának erősebb területi dimenzióval rendelkező szakpolitikákra és összehangolt megközelítésekre van szüksége, amelyek elismerik és kihasználják a helyek sokféleségét és sajátosságait.

Fejlesztésre szoruló kormányközi nyilatkozat

A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend olyan eszköz, amely az európai területi kohézió útját egyengeti, és a szereplők széles körét ösztönzi az abban foglalt célkitűzések és prioritások alkalmazására. Ez azonban egy kormányközi nyilatkozat, amely nem rendelkezik közvetlen jogi, pénzügyi vagy intézményi végrehajtási eszközökkel. Érdemes megjegyezni, hogy sem a 2014. évi közös rendelkezésekről szóló rendelet, sem a 2021. évi közös rendelkezésekről szóló rendelet nem hivatkozik a 2020-ig, illetve a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrendre. Az Európai Parlamentnek ezért el kellene gondolkodnia azon, hogyan lehetne a lehető legjobban kihasználni a területi

menetrendet, és fontolóra kellene vennie a területi menetrend prioritásainak uniós jogalkotási folyamatokba való beépítését.

A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend végrehajtása

A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend alkalmazása a többszintű együttműködéstől függ. A kulcsfontosságú szereplők cselekvésre való ösztönzése érdekében hét kísérleti intézkedést vezettek be. A kísérleti intézkedések rávilágítanak, hogy helyi és regionális szinten miként valósíthatók meg helyben a területi menetrend célkitűzései. Ez olyan végrehajtási tevékenységeket foglal magában, mint a helyi és regionális szereplőkkel azzal kapcsolatban folytatott együttműködés, hogy miként tudnak a tematikus súlypontokhoz kapcsolódó lehetőségekkel és kihívásokkal foglalkozni. E tevékenységek az érdekelt felek közötti, egyetértésre törekvő párbeszéd mellett például szolgálnak a helyi alapú megközelítésekre. Azok keretében helyi sajátosságokhoz igazított kísérleti és innovatív megoldásokat hajtanak végre.

A területfejlesztési menetrend kísérleti intézkedései még korai szakaszban vannak. A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend 2024-re helyzetfelmérést irányoz elő, ami magában foglalja az irányítási rendszernek, a végrehajtás előrehaladásának és a prioritások relevanciájának felülvizsgálatát. E felülvizsgálat az Európai Unió 2023-as spanyol elnöksége alatt veszi kezdetét, középpontjában pedig az irányítás és a végrehajtás fog állni.

Bármely kormányzati szinten lehet a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend gyakorlati megvalósítását célzó intézkedéseket hozni, amelyek jellegüket és súlypontjukat tekintve igen változatosak lehetnek. A kulcsfontosságú szereplőkhöz intézett felhívások, valamint a cselekvés példák és kísérleti intézkedések révén történő ösztönzésére tett erőfeszítések ellenére úgy tűnik, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend prioritásait továbbra sem alkalmazzák egységesen és egyenletesen az Unió területén. Konkrétabban szólva, kiegyensúlyozatlan a hét kísérleti intézkedés európai eloszlása. Németország különösen kiemelkedő szerepet játszott a kísérleti intézkedések kezdeményezésében és végrehajtásában. Minden kísérleti intézkedést a nemzeti hatóságok kezdeményeztek. A helyi és regionális szintű kísérleti vagy innovatív folyamatokat néhány kísérleti intézkedés keretében hajtották végre. Sokan gyűjtenek bizonyítékokat, valamint készítenek esettanulmányokat és jelentéseket. Néhányan egy-egy nemzeti kezdeményezésből levont tanulságok alapján javaslatokat tesznek, amelyek egész Európában elérhetőek az egyes szereplők számára.

További lépések

Az Európai Parlament szorosan nyomon követi, hogy hogyan támogatják az európai strukturális és beruházási alapok a város- és területfejlesztés integrált megközelítését. Döntő fontosság megérteni, hogyan fejlődnek a kohéziós politika 2014–2020-as és 2021–2027-es programozási időszaka keretében Európa-szerte végrehajtott fenntartható városfejlesztési, integrált területi beruházási és közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák, és ebből értékes tanulságokat levonni. Ez az egyetlen módja annak, hogy a kohéziós politika jövőbeli eszközeit fejleszteni lehessen.

Meg kell vizsgálnunk a különböző szempontok – például földrajzi egység, területi fókusz, tematikus koncentráció, a népesség mérete, finanszírozási szabályok és végrehajtási

mechanizmusok – alapján követett beruházási stratégiákat, hogy ennek megfelelően ki lehessen igazítani a jövőbeli kohéziós politikát, valamint orvosolni lehessen a jelenlegi hiányosságokat.

E jelentés egyúttal az Európai Parlamentnek és különösen annak Regionális Fejlesztési Bizottságának a területfejlesztési menetrend és az abban foglalt valamennyi intézkedés nyomon követésében betöltött szerepét hivatott megerősíteni, ahogy az magából a dokumentumból is kitűnik.

Arra kell törekednünk, hogy tovább egyszerűsítsük az alapok kezelésének adminisztratív folyamatát, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend prioritásait beépítsük a kohéziós politikai alapok jogalkotási eszközeibe és operatív programjaiba, és még jobban ösztönözzük az önkormányzatoknak, a régióknak és képviselői szervezeteiknek a területi eszközök végrehajtásának különböző szakaszaiba történő bevonását. Ez az integrált területi beruházási és a közösségvezérelt helyi fejlesztési projektek programozásában, kiválasztásában és nyomon követésében való részvételüket is magában foglalja. Célul kell kitűznünk a lehetséges kedvezményezettek mozgósítását és a hatóságoknak a területi eszközökkel kapcsolatos figyelemfelhívásban való támogatását. Emellett olyan kifinomultabb nyomonkövetési és értékelési rendszerek kidolgozására is szükség van, amelyek képesek felmérni e területi eszközök hatásait és hatékonyabban közölni azok eredményeit.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a területfejlesztés (CPR, III. cím, II. fejezet) végrehajtásáról és a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó európai területfejlesztési menetrendben történő alkalmazásáról (2023/2048(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre, különösen annak XVIII. címére,
- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹ (közös rendelkezésekről szóló rendelet),
- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1058 európai parlamenti és tanácsi rendeletre²,
- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alap és külső finanszírozási eszközök által támogatott európai területi együttműködési célkitűzésre (Interreg) vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendeletre³,
- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁴,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye Feleinek 21. Konferenciáján (COP21) Párizsban, 2015. december 12-én elfogadott megállapodásra (Párizsi Megállapodás),
- tekintettel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjére, különösen a fenntartható városokról és közösségekről szóló 11. fenntartható fejlődési célra,
- tekintettel a területrendezésért, a területfejlesztésért és/vagy a területi kohézióért felelős miniszterek 2020. december 1-jei nem hivatalos ülésén elfogadott, „Territorial Agenda

¹ HL L 231., 2021.6.30., 159. o.

² HL L 231., 2021.6.30., 60. o.

³ HL L 231., 2021.6.30., 94. o.

⁴ HL L 347., 2013.12.20., 320. o.

2030 – A future for all places” [A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend: jövő minden hely számára] című dokumentumra,

- tekintettel a városfejlesztési ügyekért felelős miniszterek 2016. május 30-i nem hivatalos ülésén elfogadott, uniós városfejlesztési menetrendről szóló Amszterdami Paktumra,
- tekintettel a városfejlesztési ügyekért felelős miniszterek 2020. november 30-i nem hivatalos ülésén elfogadott, „A városok átalakító ereje a közjó érdekében” című új Lipcsei Chartára,
- tekintettel a városfejlesztési ügyekért felelős miniszterek 2021. november 26-i nem hivatalos ülésén elfogadott ljubljanai megállapodásra,
- tekintettel az ENSZ által 2016. október 20-án elfogadott új városfejlesztési menetrendre,
- tekintettel „A tehetségpotenciál kiaknázása Európában” című, 2023. január 17-i bizottsági közleményre (COM(2023)0032),
- tekintettel „A 8. kohéziós jelentés: Kohézió Európában 2050-ig” című, 2022. február 4-i bizottsági közleményre (COM(2022)0034),
- tekintettel a „Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára – Az erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó vidéki területek 2040-ig történő megvalósítása felé” című, 2021. június 30-i bizottsági közleményre (COM(2021)0345),
- tekintettel az „Egyenlőségközpontú Unió: Stratégia a fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (2021–2030)” című, 2021. március 3-i bizottsági közleményre (COM(2021)0101),
- tekintettel a Bizottságnak az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i közleményére (COM(2019)0640),
- tekintettel „Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasegélyes jövőbe az európai polgárok érdekében” című, 2020. szeptember 17-i bizottsági közleményre (COM(2020)0562),
- tekintettel a Bizottság 2020. szeptember 16-án indított új európai Bauhaus kezdeményezésére,
- tekintettel a „New European Bauhaus territorial development model (NEB TDM) financial instrument” [Az új európai Bauhaus területfejlesztési modell (NEB TDM) elnevezésű pénzügyi eszköz] című, 2022. június 17-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2022)0172),
- tekintettel az új európai Bauhausról szóló, 2022. szeptember 14-i állásfoglalására⁵,

⁵ HL C 125., 2023.4.5., 56. o.

- tekintettel a „Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára – Az erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó vidéki területek 2040-ig történő megvalósítása felé” című, 2022. december 13-i állásfoglalására⁶,
- tekintettel a „Gazdasági, társadalmi és területi kohézió az Unióban: 8. kohéziós jelentés” című, 2022. szeptember 15-i állásfoglalására⁷,
- tekintettel „A városi térségek előtt álló kihívások a Covid19 utáni korszakban” című, 2022. február 15-i állásfoglalására⁸,
- tekintettel az uniós régióknak és városoknak a COP 21 keretében létrejött, éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás végrehajtásában játszott szerepéről szóló, 2018. március 13-i állásfoglalására⁹,
- tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak az uniós területfejlesztési menetrend, a Lipcsei Charta és az uniós városfejlesztési menetrend felülvizsgálatáról szóló, 2020. szeptember 18-i véleményére¹⁰,
- tekintettel az Uniós Belső Politikák Főigazgatósága által 2015. október 30-án „Territorial Agenda 2030 – Implementation Review” [A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend – a végrehajtás felülvizsgálata] címmel közzétett mélyreható elemzésre¹¹,
- tekintettel a Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága (DG REGIO) részére készített, „Integrated territorial and urban strategies: how are ESIF adding value in 2014-2020” [Integrált területi és városi stratégiák: hogyan képeznek hozzáadott értéket az esb-alapok a 2014–2020-as időszakban?] címmel 2017. decemberben közzétett tanulmányra¹²,
- tekintettel az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja és a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság által kifejlesztett STRAT-Board interaktív eszközre, amely bemutatja, hogyan támogatják az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) a város- és területfejlesztés integrált megközelítését¹³,
- tekintettel a Közös Kutatóközpont által közzétett, a területi és helyi fejlesztési stratégiákról szóló kézikönyvre¹⁴ és a fenntartható városfejlesztési stratégiákról szóló kézikönyvre¹⁵,

⁶ HL C 177., 2023.5.17., 35. o.

⁷ HL C 125., 2023.4.5., 100. o.

⁸ HL C 342., 2022.9.6., 2. o.

⁹ HL C 162., 2019.5.10., 31. o.

¹⁰ HL C 429., 2020.12.11., 145. o.

¹¹ Mélyreható elemzés – „Territorial Agenda 2030 – Implementation Review”, Európai Parlament, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága, B. Tematikus Főosztály (Strukturális és Kohéziós Politikák), 2023. június 7.

¹² https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/studies/integrated_strategies/integrated_strategies_en.pdf.

¹³ STRAT-Board: <https://urban.jrc.ec.europa.eu/strat-board/?lng=hu>.

¹⁴ <https://urban.jrc.ec.europa.eu/territorialstrategies/executive-summary#the-chapter>.

¹⁵ <https://urban.jrc.ec.europa.eu/urbanstrategies/>.

- tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére, valamint eljárási szabályzata 1. cikke (1) bekezdésének e) pontjára és III. mellékletére, valamint az Elnökök Értekezlete 2002. december 12-i ülésén hozott, a saját kezdeményezésű jelentések engedélyezésére vonatkozó eljárásról szóló határozatára,
 - tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság véleményére,
 - tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére (A9-0000/2023),
- A. mivel a kohéziós politika az uniós régiókat és városokat szolgáló fő beruházási politika, a területi menetrend pedig az Európai Unió területi politikájának irányadó eszköze;
- B. mivel a közös rendelkezésekről szóló korábbi és jelenlegi rendelet nem hivatkozik külön a 2020-ig, illetve a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrendre; mivel a közös rendelkezésekről szóló jelenlegi rendelet III. címének II. fejezete biztosítja a kohéziós politikai alapok területi fejlesztési stratégiákon keresztüli lehívásának alapját;
- C. mivel úgy tűnik, hogy a 2014–2020-as időszakban a helyi szereplők számára a főbb nehézségeket a készségek és az ismeretek hiánya, valamint a források lassú felhasználása és a bürokratikus akadályok jelentették;
- D. mivel a területi és helyi fejlesztési stratégiákról szóló kézikönyv minden szinten módszertani támogatást nyújt;
- E. mivel a mikrokohézió a fejlettebb régiókon belüli elmaradott térségek számára biztosítja az egyensúly egy formáját;
- F. mivel a közös rendelkezésekről szóló rendelet 28. cikke az integrált területi beruházásokat és a közösségvezérelt helyi fejlesztést jelöli meg a területfejlesztési stratégiák végrehajtásának eszközeiként, és az alapok közötti koherencia és koordináció biztosítását szorgalmazza abban az esetben, ha több alap keretében hajtják végre ugyanazt a stratégiát;
- G. mivel a 2014–2020-as időszakban a 28 tagállamban 1975 stratégiát programoztak, amelyeket az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) 19 milliárd EUR-val finanszíroztak, és ebből 13,8 milliárd EUR-t kilenc tagállamon belül végrehajtott integrált területi beruházásokra különítettek el;
- H. mivel a közösségvezérelt helyi fejlesztés volt a tagállamok által a 2014–2020-as időszakban a területi vagy helyi stratégiák kidolgozásához használt második leggyakoribb eszköz;
- I. mivel a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend felkéri az Európai Parlamentet és annak Regionális Fejlesztési Bizottságát, hogy vegyék figyelembe a célkitűzéseit, valamint az uniós jogalkotási folyamatokban támogassák a prioritásait;
- J. mivel a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrendben foglalt prioritások végrehajtása továbbra sem egyenletes az Unióban;

1. hangsúlyozza, hogy a 2014–2020-as időszakban a fenntartható városfejlesztési stratégiáknak csupán 28%-át hajtották végre integrált területi beruházásokon keresztül; kéri a Bizottságot, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend kidolgozása érdekében tegyen lépéseket az ilyen eszközök használatának ösztönzésére;
2. kéri a Bizottságot, hogy a 2014–2020-as programozási időszakra vonatkozó, 2024. évi értékelő jelentés eredményeire támaszkodva támogassa a 2021–2027-es időszakra vonatkozó programokat¹⁶;
3. üdvözli a Közös Kutatóközpont által közzétett, a területi és helyi fejlesztési stratégiákról, illetve a fenntartható városfejlesztési stratégiákról szóló kézikönyvet, amely útmutatóként szolgál a terület- és városfejlesztési stratégiák kidolgozásához, végrehajtásához és nyomon követéséhez;
4. kéri a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a stratégiai területrendezést, amely a nagyvárosi, városi és funkcionális térségeken túlmenően a területek egészét figyelembe veszi;
5. kéri a Bizottságot, hogy ugyanúgy támogassa a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend részét képező programok finanszírozását, mint ahogyan a kohéziós politikai alapok 8%-át a városfejlesztési menetrend szerinti programok kidolgozására különítették el;
6. hangsúlyozza, hogy paradigmaváltásra van szükség a helyi és regionális hatóságok területi eszközök végrehajtásába és irányításába való bevonása terén;
7. kéri, hogy a késedelmek és adminisztratív akadályok elkerülése érdekében a egynél több program által finanszírozott területi vagy helyi fejlesztési stratégiákat egyetlen modellbe integrálják;
8. hangsúlyozza, hogy egyértelműen különbséget kell tenni az integrált területi beruházások vagy a közösségvezérelt helyi fejlesztések kidolgozása iránt elkötelezett tagállamok és az ezt nem vállaló tagállamok között; kéri a Bizottságot, hogy a földrajzi egyenlőtlenségek elkerülése érdekében tisztázza e különbségtételt;
9. úgy véli, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend valódi és megfelelő eszközként szolgál, amely az egyes régiók irányításán keresztül biztosítja az EU kohézióját;
10. hangsúlyozza, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend intézkedéseinek határozottabbnak kell lenniük a pénzeszközök elosztása terén, valamint elő kell mozdítani a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend uniós szakpolitikákba való beépítését, az emberekhez közelebbi kormányzási szintekre helyezve a hangsúlyt; kéri a Bizottságot, hogy a többéves pénzügyi keret jövőbeli felülvizsgálata során biztosítson saját forrásokat a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend számára;

¹⁶ A közös rendelkezésekről szóló rendelet 57. cikke megbízza a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóságot, hogy 2024 végéig végezze el az ERFA és a Kohéziós Alap értékelését.

11. kiemeli, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend prioritásait és célkitűzéseit elengedhetetlen beépíteni a kohéziós politikai alapok jogalkotási eszközeibe és operatív programjaiba; üdvözli a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend keretében kidolgozott kísérleti intézkedéseket, és arra kéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy továbbra is fektessenek be ezekbe az intézkedésekbe, javítsák azok földrajzi egyensúlyát, valamint jobban hangolják össze őket a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend elveivel;
12. hangsúlyozza, hogy az Európai Parlamentet, különösen annak illetékes Regionális Fejlesztési Bizottságát be kell vonni a kísérleti intézkedésekbe, és azok kohéziós politikához, köztük az ERFA-hoz és az Interreghez hasonló kezdeményezésekbe beépíthető, illetve azokkal összehangolható eredményeit ki kell terjeszteni európai szintre;
13. az alapok összevonására irányuló stratégiát szorgalmaz, illetve az egynél több alaphól finanszírozott kísérleti intézkedések adminisztratív egyszerűsítését szorgalmazza;
14. kéri a tagállamokat, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrenddel összhangban dolgozzák ki a területi stratégiák programozásának alapjául szolgáló területi menetrendjüket annak érdekében, hogy előmozdítsák a döntéshozatali folyamatot, valamint a terület- és városfejlesztési politikák kidolgozását;
15. kéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy a kísérleti intézkedéseken felül is mozdítsák elő a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend végrehajtását, és gondoskodjanak arról, hogy ez az eszköz olyan cselekvési referenciakeretté váljon, amely konkrét iránymutatásokkal szolgál az uniós területek számára teljesítményük javításához; kiemeli annak lehetőségét, hogy a regionális finanszírozást a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend prioritásainak megvalósításától tegyék függővé, és kéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki olyan nyomonkövetési mutatókat, amelyek összekapcsolják a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrendet és a kohéziós politikai alapok, különösen az ERFA felhasználását;
16. kéri a Bizottságot, hogy a területi egyenlőtlenségek és a funkcionális eltérések hatékonyabb leküzdése érdekében kapcsolja össze a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend végrehajtása során szerzett tapasztalatokat a jövőbeli kohéziós politikával és a kohéziós politika jövőjével foglalkozó magas szintű munkacsoport ajánlásaival; rámutat, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend eszközként szolgálhat a kohéziós politika által a területi kohézió célkitűzése tekintetében kifejtett hatások értékelésére;
17. üdvözli a területi és helyi fejlesztési stratégiákról szóló kézikönyvben ismertetett módszertan kötelező jellegét, amely ugyanolyan jelentőséget tulajdonít a területfejlesztési politikáknak, mint a városfejlesztési politikáknak;
18. a városfejlesztést és a tágabb értelemben vett területfejlesztést célzó stratégiák tekintetében olyan egységes keretet szorgalmaz, amely egységesen kezeli a területi követelményeket, a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrája (NUTS) 3. szintjén elhelyezkedő funkcionális területeket véve alapegységnek; hangsúlyozza, hogy ez a pénzeszközök megszerzése terén jelentősen csökkentheti a bürokratikus akadályokat;

19. kéri a Bizottságot, hogy a kohéziós politika révén fokozza részvételét a területi politikában, és a kohézió és a mikrokohézió előmozdítása érdekében erősítse meg a régiók irányítását azáltal, hogy figyelembe veszi az egyes régiók sajátosságait, javítja a helyi és regionális szintű döntéshozatalt, valamint a meglévő eszközöket alkalmazza annak érdekében, hogy javuljon a jogalkotási eszközök kezelése;
20. kéri a kulcsfontosságú szereplőket, például a Régiók Európai Bizottságát és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy vállaljanak aktívabb szerepet a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend nyomon követésében és továbbfejlesztésében;
21. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok nemzeti és regionális parlamentjeinek.